- [2021] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 63

- ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ.

- v.

- ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਜ਼ੱਫਰ

- (2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4522)

- ਅਗਸਤ 03, 2021

- [ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

- ਵਕਫ ਐਕਟ, 1995: ਧਾਰਾ 6, 7, 83 ਅਤੇ 85 - ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮਾ
- ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
  - ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ - ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਕੇਸ
  - ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ
  - ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਸੀ
  - ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ
- ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਸਬੂਤ
  - ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
  - ਅਤੇ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ
  - ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਐਫ
  - ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

  - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ
- ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ
  - ਵਿਚਾਰ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਗਾੜ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਿੱਟਾ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ,
- ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਰੀਕਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ
- 63

- ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ
    - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਤੱਥ
- ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹਲਕੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ
    - ਅਦਾਲਤ। [ਪੈਰਾ 14] [72--]
        - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ 'ਏ' ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
- ਮੁਕੱਦਮਾ 'ਬੀ' ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
    - ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹਿੱਸਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹੈ
- ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 20] [75--]
- 1.3 ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ 29.12.1988 ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
    - ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਗਏ 40 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।
- ਮਿਆਰੀ ਕਿ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਦ ਕਿਵੇਂ ਵਧੀ ਸੀ
    - 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੱਕ ਅਤੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ, ਮੁੰਤਖਾਬ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁੰਤਖਾਬ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ
- 'ਬੀ' ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਕਿ ਕੀ 'ਬੀ' ਸ਼ਡਿਊਲ ਹੈ
    - ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 21] [76--]

- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਕੀ ਏ.
  - ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਨਹੀਂ ਹੈ
  - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਨੂੰ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਵਜੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਰਕੇ ਹੈ
  - ਅਸਲ ਹੱਦ 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ
  - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿੱਤਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਦ
  - ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਹੱਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ। ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ
  - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੱਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ
  - ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਕਫ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੌਕਾ
  - ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵਕਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ
  - ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼। [ਪੈਰਾ 22] [76--; 77--]
- ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ।
  - ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਸ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਹ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਏ' ਦੇਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
  - ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਬੀ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹੜਾ
  - ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ
  - ਸੂਟ। [ਪੈਰਾ 23] [77--]

- 1.6 ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਸਦੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ
    - ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
    - ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਿਯਮ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼,
- ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਬਕਾਏ ਸਮੇਤ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 24, 25] [77--; 78--]

- ਰਮੇਸ਼ ਗੋਬਿੰਦਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸੁਗਰਾ ਹੁਮਾਯੂੰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਵਕਫ
- (2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 726: [2010] 10 ਐਸਸੀਆਰ 945; ਕਿਰਨ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਕਿਰਨ ਦੇਵੀ।
    - ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਸੁੰਨੀ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2021) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 280; ਫਸੀਲਾ ਐਮ ਵੀ ਮੁਨੇਰੂਲ ਇਸਲਾਮ ਮਦਰੱਸਾ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 16 ਐਸਸੀਸੀ 38: [2014] 4
    - 613; ਵਕਫ ਬੋਰਡ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ.
- ਅਨੀਸ ਫਾਤਿਮਾ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 14 ਐਸਸੀਸੀ 588:
    - [2010] 13 ਐਸਸੀਆਰ 1063; ਹਰਿਆਣਾ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ
    - ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (2014) 16 ਐਸਸੀਸੀ 45: [2013] 12 ਐਸਸੀਆਰ
    - 596; ਪੰਜਾਬ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਹਰੀਕੇ (2019) 4 ਐਸਸੀਸੀ 698: [2019] 2 ਐਸਸੀਆਰ 61 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

- <u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

[2010] 10 945	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 8
[2014] 4 613	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 17
[2010] 13 1063	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 18
[2013] 12 596	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 18
[2019] 2 61	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 18

- ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4522 ਏ 2021.
- ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 02.06.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2013 ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1331 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਚੌਬੇ, ਏਜਾਜ਼ ਮਕਬੂਲ , ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ। ਬੀ ਰਾਵੀ ਵੈਂਕਟ ਯੋਗੇਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਨਿਗਧਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਤਿਨੀ ਬਾਸੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ

▪ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ।

- ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?
- ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.

○ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਹੈ,
ਜਦਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੁਤਾਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਬਰਸਤਾਨ ਮੀਰ ਰਹਿਮਤ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਮੁੰਤਖਾਬ ਬੇਅਰਿੰਗ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ

- ਨੰਬਰ 998 ਮਿਤੀ 24.02.1953 ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਂਡੋਮੈਂਟ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
- 666 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੰਤਖਾਬ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਨੇ 21.04.1988 ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਵਕਫ਼ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਅਤੇ ਵਕਫ਼ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਵਜੋਂ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।
- ਇਹ 29.12.1988 ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ/ਕਬਰਸਤਾਨ ਟੇਕ ਮਸਜਿਦ, ਨਾਮਪੱਲੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।

○ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਮਰਹੂਮ ਮੀਰ ਦਾਊਦ ਅਲੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਨ।

- ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਮੁਤਾਵਾਲੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਮਰਹੂਮ ਐਮ.ਏ. ਕਯੂਮ ਨੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਇਮਾਰਤ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ
- ਨੰਬਰ 5-7-420/2 ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 90.16 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਹੈ।

ਜ

ਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਲੱਕੜ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ "ਹੋਟਲ ਨਜਰਾਨ" ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਟਲ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

○ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ

- ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਮੇਜਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ
- ਉਕਤ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਰਾਇਆ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 1,500/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਾਲ ੧੯੯੫ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ
- ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਸਥਾ ਐਚ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਸੀ

- ਮੂਲ ਮੁਤਾਵਾਲੀ ਯਾਨੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2, ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ, 04.07.2005 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਤਾਵਾਲੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ 04.08.2005 ਨੂੰ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ
- 14.11.2005 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਵਕਫ਼ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ
- ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ
- ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੋ 24,500/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2005 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ 7 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 10,500/- ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ।

- ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
    - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਕਬਰਸਤਾਨ ਦੀ 40 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ
- ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਸੜਕ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ 04.07.2005 ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਵੇਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ
    - ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿਓ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ,
- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ 23.05.2006 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
    - ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ 01.07.2006 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ 4,500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 4,500/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।
- ਅਗਸਤ, ਸਤੰਬਰ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ, 2005 ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 12.06.2006 ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇ
    - ਨੂੰ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

    - ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
        - ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 126/2006 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਲੇਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਏ' ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ

- ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਬੀ' ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਮੁ

ਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ

- ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 30.10.1994 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ
- ਇਹ ਕਬਰਸਤਾਨ 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਬਰਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ
- ਕੋਈ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਲਗੀ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਆਦਿ ਹੋਣਾ। ਉਹ
- ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੰਬਰ 5-7-420/2 ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। 29.12.1988 ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ
- ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੀ ਟੋਟੇ ਵਿੱਚ।

- ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

  - "1. ਕੀ ਨਾਮਪੱਲੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਨੰਬਰ 5-7-420/2 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਵਕਫ ਕਬਰਸਤਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ?

- ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ
  - ਪਾਰਟੀਆਂ।
- ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?
- ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਿਰਾਏ, ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ?
- ਕਿਸ ਰਾਹਤ ਲਈ?"

  - ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ
  - ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।
- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ.1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਵਾਹ ਸ੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਜੀ. ਯੂਸਫ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਖ-ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
  - 1 ਤੋਂ 24 ਤੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡੀਡਬਲਯੂ.1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਸ੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਅਬਦੁਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਡੀਡਬਲਯੂ 2 ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ
  - ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ -1 ਤੋਂ -40 ਤੱਕ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼। ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ

H

- ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 12.10.2012 ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ।
- ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਕਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 83 ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ
- ਨੰਬਰ 1331/2013. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 02.06.2014 ਨੂੰ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਗੋਬਿੰਦਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸੁਗਰਾ ਹੁਮਾਯੂੰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਵਕਫ (2010) 8 ਐਸਸੀਸੀ 726 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ;
    - ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਕਫ ਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
    - ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।
- ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਚੌਬੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਵੀ ਵੈਂਕਟ ਯੋਗੇਸ਼, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।
- ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ
    - ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ
- ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਬੀ' ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜੋ
    - ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਐਚ ਨੰਬਰ 5-7-420/ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ
- 2 ਨੁਮਾਪੱਲੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜੋ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਵਕਫ ਕਬਰਸਤਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਬੀ' ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਸੀ
    - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜੇ ਇਹ ਵੀ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗਜ਼ਟ
- ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਰਫ 668 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ
    - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 29.12.1988 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ।

- ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਏ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1982 ਦੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 186 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਿਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
    - ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
    - ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ 13. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ
    - ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 15 ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ,
    - ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 17 ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 1.09.2005 ਦਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਵੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਉਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

      ਧਾ ਰਾ 116 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਦਲੀਲ
    - ਸਬੂਤ ਐਕਟ।
- ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।
    - ਨਹੀਂ। 2007 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. 26338 ਨੇ 29.12.1988 ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ
    - 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼। ਗਜ਼ਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਾਈਲ ਨੰਬਰ 2195/2/1350 ਫਸਲੀ ਵਿੱਚ ਮੁੰਤਖਾਬ ਨੰਬਰ 998 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
    - ਮਿਤੀ 29.12.1988. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਮੁੰਤਾਖਾਬ ਅਨੁਸਾਰ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਐਮਸੀਐਚ ਨੰਬਰ 5 ਵਾਲੀ ਇਮਾਰਤ-
    - 7-429, 5-7-420/1, 5-7-420/2 ਅਤੇ 5-7-420/3 ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਸਿੱਟੇ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ
    - ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 1 ਵਿਖੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ 37 ਅਰਥਾਤ ਰਸੀਦਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਝੁੱਗੀ-ਝੌਂਪੜੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,
    - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਨੰਗੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

- ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਬੀ' ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਏ 7 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
  ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਬਰਸਤਾਨ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ
    - ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਏ 16 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਯੋਜਨਾ ਜੋ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1985 ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ

H

- ਇੱਕ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੋਟੋਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਏ ੨੨ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

- ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਰਮੇਸ਼ ਗੋਬਿੰਦਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 1698 'ਤੇ ਐਂਟਰੀ ਅਤੇ ਕਬਰਸਤਾਨ ਰਹਿਮਤ ਅਲੀ ਸਾਹਿਬ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਾਸ ਰੋਡ, ਮਸਜਿਦ ਵਿਖੇ 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- ਨਾਮਪੱਲੀ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਗਜ਼ਟ
    - 29.12.1988 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਹੱਦ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਹੈ
- ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਗਾੜ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਿੱਟਾ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
    - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੀ ਹੱਦ
- ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ੯੯੯.੬੬ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ
    - ਰਾਜ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
- ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਹਲਕੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

- ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਨ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਸੁੰਨੀ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 2021 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 280 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
- (ਜਸਟਿਸ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਕਫ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 83 ਅਧੀਨ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:-
    - ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

- ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾ ਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਏ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਭਿੰਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (9) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ
- ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 83 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ
- ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤਤਾ
- ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 83 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (9) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

- ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਮੈਰਿਟ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਾ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾਊ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਰਮੇਸ਼ ਗੋਬਿੰਦਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ
  - ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਵਕਫ ਐਕਟ 1995 ਦੀ ਧਾਰਾ 6, 7, 83 ਅਤੇ 85 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ
  - ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਕਫ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉੱਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਈ ਲਈ ਸਵਾਲ
  - ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ
  - ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ। ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਐਕਟ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
  - ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੀ ਹੈ
  - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
  - 6 ਅਤੇ 7, ਧਾਰਾ 85 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਬਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ
  - ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲ ਲਈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਕਫ ਐਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

- 17. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਫਸੀਲਾ ਐਮ ਬਨਾਮ ਮੁਨੇਰੂਲ ਇਸਲਾਮ ਮਦਰੱਸਾ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2014)16 ਐਸਸੀਸੀ 38 ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
    - ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਉ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ
    - ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਵਕਫ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
    - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

- ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ
- ਮੁੱਦਾ। ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ
    - ਅਨੀਸ ਫਾਤਿਮਾ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 14 ਐਸਸੀਸੀ 588 ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (2014) 16 ਐਸਸੀਸੀ 45 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
- ਵਕਫ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਪੰਜਾਬ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਹਰੀਕੇ (2019) 4 ਐਸਸੀਸੀ 698 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਸਿਵਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ
    - ਵਕਫ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁੱਦਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
- ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਕਫ ਐਕਟ, 1995 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
    - ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬਾਰ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

- ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ
- ਕਿਰਨ ਦੇਵੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ
    - ਤਿੰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ
- ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ
    - ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ

- ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਏ

ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਮੇਸ਼ ਗੋਬਿੰਦਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ)। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

- ਅਧਿਕ੍ਰਾਰ ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ] ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ
- ਵਕਫ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ
- ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ।

- ਇਸ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 23.05.2006 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
- ਮੁਕੱਦਮਾ 'ਏ' ਸ਼ਡਿਊਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ
  - ਜਾਇਦਾਦ। ਮੁਕੱਦਮਾ 'ਬੀ' ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 12.06.2006 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਤੁਰੰਤ
  - ਕੇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਕਫ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬ ੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ
  - ਕਿ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ
  - ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ
- ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ: -
  - "3. ਇਹ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 30.10.1984 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗਜ਼ਟ ਅਖੌਤੀ ਕਬਰਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
- ਇਹ 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ
  - ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਬਰਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਲਗੀ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਆਦਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ, ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਨੰਬਰ 5-7-420/
- ਇਸ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ
  ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 21.12.1999 ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੱਦ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ
  - ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 2 ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਵੈ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਅਖੌਤੀ ਕਬਰ ਯਾਰਡ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

H

- ਕਬਰਸਤਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਗਾਹ ਮਸਜਿਦ ਜਾਂ ਆਸ਼ੂਰਖਾਨਾ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਗਜ਼ਟ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸਖਤ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- 21. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੰਤਰ ਬਾਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਹੱਦ 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ
- ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ। ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ
    - 29.12.1988 ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਅਤੇ 13 (ਬੀ) ਵਿੱਚ 40 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਰਾਹੀਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਬੀ' ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਦ 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਏ 2 ਅਤੇ ਮੁੜ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਪਾਠ ਕਰਕੇ
    - ਮੁੰਤਾਖਾਬ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁੰਤਖਾਬ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਬੀ'
- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ
    - ਇਹ ਕਿ 'ਬੀ' ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

- 22. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਗੀਆਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ ਕਰਕੇ ਹੈ
- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 998.66 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਲ ਹੱਦ 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।
    - ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਦ ਉਸ ਹੱਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ

- ਨਹੀਂ ਤਾਂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਏ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ਹੈ
- 667.8 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਨੂੰ ਵਕਫ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੱਦ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਵਕਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੭ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ
- ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

- ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ
  - ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵਕਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੬ ਅਤੇ ੭ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ।

- ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
- ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ
  - ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ
  - ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਏ' ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਬੀ' ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ,
  - ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਹੜਾ
  - ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ
- ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ
  - ਵਕਫ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

- ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 126/2006 ਵਿੱਚ 12.10.2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ।
- ਇਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ
  - ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
  - ਇੱਕ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਿੱਟਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ
  - ਇਹ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 02.06.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

- 25. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

- ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1331/2013 ਵਿੱਚ 02.06.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 126/2006 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 12.10.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਡਿਊਲ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਬਕਾਏ ਸਮੇਤ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
    - v) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।
    - v) ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

